

FÖLDES NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK

GAZDASÁGI CIKLUS PROGRAMJA

2024-2029

<i>Bevezető</i>	4
I. HELYZETELEMZÉS	4
1.Földrajzi elhelyezkedés.....	4
2. Természeti környezet	5
3. Infrastruktúra	5
4. Demográfiai adatok.....	5
5. Gazdaság.....	8
5.1. Vállalkozások.....	8
5.2. Jövedelmezőség, munkanélküliség	10
6. Önkormányzat gazdasági helyzete	14
6.1.Vagyoni helyzet elemzése, tendenciák	14
6.2. Pénzügyi helyzet elemzése	15
6.3.A költségvetés főbb szerkezete	15
II. FOLYAMATBAN LÉVŐ BERUHÁZÁSOK, FEJLESZTÉSEK	19
III. A GAZDASÁGI CIKLUSPROGRAM KÜLÖNBÖZŐ SZINTŰ FEJLESZTÉSI-, SZOLGÁLTATÁSI-, ÉS EGYÉB PROGRAMOKKAL KAPCSOLATOS ÉRINTETTSÉGE	20
1. Európai Unió.....	20
2. A helyi gazdaságfejlesztést befolyásoló hazai dokumentumok.....	21
3. Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027	22
4. Magyar Falu Program	23
5. Versenyképes Járások Program	23
IV. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ALAPELVEI	24
1. A településfejlesztés átgondoltsága.....	24
2. Nyilvánosság	24
3. Költségvetési egyensúly, pénzügyi stabilitás	24
4. Külső források növelése.....	25
V. AZ ELKÖVETKEZENDŐ 5 ÉV FEJLESZTÉSI IRÁNYAI	25
1. GAZDASÁGFEJLESZTÉS, MUNKAHELYTEREMTÉS	25
2. GYÓGYVÍZRE ALAPOZOTT TURIZMUS FEJLESZTÉS	25
3. ÖNKORMÁNYZATI INGATLANOK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE	26
4. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK SZÍNVONALÁNAK MEGTARTÁSA, FEJLESZTÉSE	26
Helyi közutak és járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása	26
Közpark és egyéb zöldfelületek fenntartása.....	27
Köztisztaság és környezetvédelem.....	28
Köztemető fenntartása:	28
Közvilágítás fejlesztése:.....	29
Ivóvízellátás és szennyvízelvezetés	29
Vízrendezés és csapadékvíz elvezetés	29
Közigazgatás	29

Óvodai ellátás.....	29
Gyermejjóléti alapellátás.....	30
Egészségügyi ellátás	30
Szociális ellátás.....	30
Közművelődés és könyvtár	31
Sport és egészséges életmód	31
ÖSSZEFOGLALÓ	32

Bevezető

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény 116. §-a rögzíti a gazdasági program elkészítésének kötelezettségét.

A képviselő-testület hosszú távú fejlesztési elképzeléseit gazdasági programban, fejlesztési tervben rögzíti, melynek elkészítéséért a helyi önkormányzat felelős. A gazdasági program, fejlesztési terv a képviselő-testület megbízatásának időtartamára vagy azt meghaladó időszakra szól.

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják.

A gazdasági program, fejlesztési terv – a vármegyei területfejlesztési elképzelésekkel összhangban – tartalmazza, különösen: az egyes közszolgáltatások biztosítására, színvonalának javítására vonatkozó fejlesztési elképzeléseket.

A 2025–2029 közötti időszak meghatározó jelentőségű lesz Földes település fejlődésében. A cél az, hogy az önkormányzat olyan fejlesztési irányokat valósítson meg, amelyek biztosítják a település gazdasági növekedését, a lakosság életminőségének javítását és a fenntartható fejlődést. A sikeres megvalósításhoz elengedhetetlen a közösségi együttműködés, a pályázati lehetőségek kihasználása és az átgondolt pénzügyi tervezés.

A gazdasági program első része tartalmazza a település jelenlegi helyzetéről, adottságáról szóló helyzetelemzést, majd kitér a folyamatban lévő fejlesztésekre, a különböző szintű fejlesztési programokkal való érintettségre és végül az elkövetkező 5 év fejlesztési elképzeléseire.

I. HELYZETELEMZÉS

1.Földrajzi elhelyezkedés

Földes település Hajdú-Bihar vármegyében a Hajdúság déli szélén, a bihari Sárrét határán található, nagyközségi rangú település. A megyeszékhely Debrecentől 34 km-re található.

A településhez legközelebb lévő városok: Püspökladány: 20 km, Berettyóújfalu: 17 km, Kaba: 12 km.

A településen áthalad az E60-as nemzetközi főút (42-es számú főút) mely Püspökladánytól az ártándi magyar-román határig ér. A település közigazgatási területét érinti az M4 autópálya Püspökladány-Berettyóújfalu között tervezett nyomvonala, melynek elkészülte után az E60-as nemzetközi főút tranzitforgalmának mérséklése várható.

A településen áthalad a 4805-ös számú út, mely közvetlen összeköttetést jelent a megyeszékhely Debrecennel.

A 4-es számú főúthoz pedig 12 km-re lévő Kabán keresztül lehet csatlakozni.

Az M3-as autópályával összeköttetésben lévő M35-ös autópálya Földestől 15 km-re lévő derecskei felhajtónál közelíthető meg.

Autóbussszal közvetlen elérhető nagyobb városok: Debrecen, Püspökladány, Berettyóújfalu, Kaba.

2. Természeti környezet

Földes község a Sárrét és a Bihar határán fekszik. A település határában található a Bihari Sík Tájvédelmi Körzet, amely minden időszakban érdekes természeti látnivalóval szolgál.

A község külterületén két helyen csoportosulnak az országos védettséget élvező Tájvédelmi Körzet területei, a 42-es számú műút mindkét oldalán húzódó legelő területek, a Sáp község fele eső volt tűzép szomszédságában, mely területek elsősorban potenciális élőhelyei a fokozottan védett tűzoknak.

A természeti érték bemutatására a Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatósága tanösvényt létesített Bihari-sík Tanösvény néven, mely a Nagy-Sárrét kistáj egykor mocsarakban gazdag északi részén, Földes község határától dél-keletre került kialakítására. Végig járva a tanösvényhez vezető útvonalat változatos, a Bihari-síkra jellemző tájjal, élőhelyekkel találkozhatunk. Kisebbségnagyobb kaszálók, legelők mellett erdőfoltok, bokrosok váltják egymást.

A tanösvény 2007-ben került kivitelezésre, mely azóta amortizálódott, ezért 2019-ben megkezdődött annak felújítása. A Hortobágyi Nemzeti Park Igazgatóság új útvonalon építette meg melynek nyomvonala teljes egészében Berettyóújfalú külterületére esik, közigazgatásilag, Földestől mintegy 4km, Berettyóújfalutól mintegy 13km távolságra.

3. Infrastruktúra

Úthálózat

Földes településen a belterületi úthálózat hossza 28,5 km, ebből kb. 4 km földút, 7,5 km zúzott köves út és 17 km aszfalt burkolattal-ellátott. Az önkormányzat a helyi közutak karbantartását saját forrásból, az utak felújítását, korszerűsítését viszont pályázati pénzből tudja megvalósítani. Az önkormányzati tulajdonú utak helyzetéről szóló kimutatás a gazdasági program 1-es számú mellékletét képezi.

Közműves ivóvízellátás és szennyvízelvezetés

A lakások közel 100%-ban van vezetékes ivóvíz. Földes ivóvízhálózata az 1960-as évek végén 70-es évek elején épült ki. Ebben az időben azbeszt-cement (AC) és vas csövek voltak, így Földes ivóvíz vezetékeinek 90%-a is ezekből épült ki.

Az ivóvíz minőségét két tényező, a csőanyag és a kutak talpmélységéből eredő vízhőmérséklet, kémiai jellemzők határozzák meg. A településnek sikerült két kisebb talpmélységű kút fúrását pályázati úton megvalósítani 2025-ben. Az ivóvíz minőségének további javítását a hálózati csövek cseréjével lehet elérni.

A szennyvízhálózat 2003-2004-ben épült ki településen, a csatornaellátottság 100 %-os. A csatornahálózat hossza 27 574 m.

4. Demográfiai adatok

A település népessége csökkenő tendenciát mutat mind az állandó lakosok, mind a lakónépesség tekintetében, de ez országos viszonylatban is megfigyelhető.

Az állandó lakosság száma tartalmazza azon személyeket is, akiknek, más településen tartózkodási hely van bejelentve, illetve azokat is, akik valamilyen okból (tanulás,

munkavállalás) külföldön tartózkodnak. Lakónépesség az adott területen lakóhellyel rendelkező és másutt tartózkodási hellyel nem rendelkező személyek, valamint az ugyanezen területen tartózkodási hellyel rendelkező személyek együttes száma.

1. sz. táblázat: Állandó lakosok száma az év végén Földesen

Év	Állandó lakosok száma (fő)			
	Férfi	Nő	Összesen	Változás (%)
2018	1972	2084	4056	bázisév
2019	1957	2045	4002	98,66
2020	1945	2041	3986	99,60
2021	1913	2014	3927	98,51
2022	1926	2031	3957	100,76
2023	1869	2000	3869	97,77

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR (aját szerkesztés)

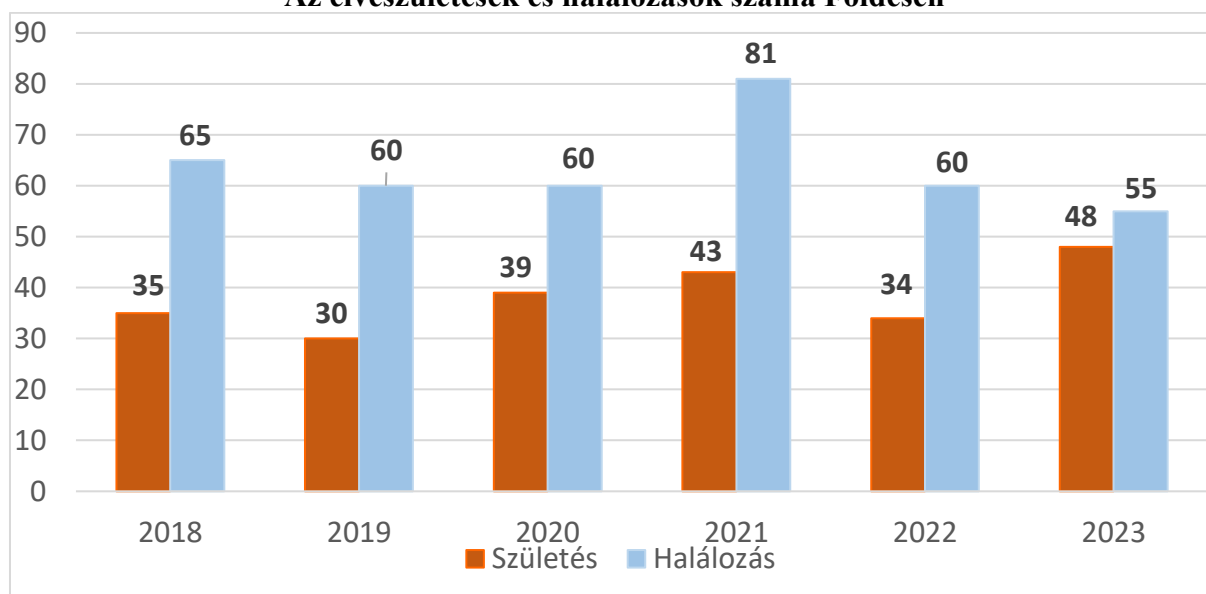
2. táblázat: Lakónépesség száma az év végén Földesen

Lakónépesség száma (fő)		
Év	Fő	Változás (%)
2018	3767	bázisév
2019	3764	99,92
2020	3743	99,36
2021	3754	99,65
2022	3707	98,40
2023	3848	102,15

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR saját szerkesztés

A népességsökkenést a természetes népességfogyás, az elvándorlás és a gazdasági és munkaerőpiaci körülmények befolyásolják.

Az élveszületések és halálozások száma Földesen

Megfigyelhető, hogy az élveszületések száma 2018 óta lassan, de emelkedik, a halálozások száma a pandémiás időszak kivételével pedig csökkenő tendenciát mutat.

A település népességét az oda- és elvándorlások száma is befolyásolja. Az elmúlt nyolc évet vizsgálva pozitív tendencia, hogy az elvándorlások száma csökkent, sőt 2019-ben, valamint 2021-ben pozitív előjelű volt, ami azt jelenti, hogy kevesebb ember hagyta el a települést, mint amennyien odaköltöztek.

3. számú táblázat: Belföldi vándorlás Földesen

Belföldi vándorlások (fő)				
Év	Állandó jellegű odavándorlás	Állandó jellegű elvándorlás	Egyenleg	Állandó oda-, és elvándorlások különbségének 1000 állandó lakosra vetített száma
2015	42	56	-14	-3,42
2016	67	99	-32	-7,9
2017	45	65	-20	-4,9
2018	55	81	-26	-6,5
2019	83	76	+7	+1,7
2020	68	69	-1	-0,25
2021	72	68	+4	+1
2022	76	83	-7	-1,7
2023	40	49	-9	-2,3

Forrás: TEIR , KSH-TSTAR (saját szerkesztés)

A népesség idősödésének egyik gyakran használt mérőszáma az öregedési index. Az öregedési index a 14 éves és ennél fiatalabb népességre jutó idősek (65 évesek és annál idősebbek) arányát mutatja.

4. számú táblázat - Öregedési index Földesen

Öregedési index			
Év	65 év feletti állandó lakosok száma (fő)	0-14 éves korú állandó lakosok száma (fő)	Öregedési index (%)
2018	824	499	165,13
2019	819	508	161,22
2020	824	509	161,89
2021	805	506	159,09
2022	817	513	159,26
2023	831	537	154,75

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR (saját szerkesztés)

5. táblázat Öregedési index alakulása Magyarországon

Év	Öregedési index (%)
2018	130,48
2019	134,26
2020	136,86
2021	138,14
2022	139,35
2023	141,44

Forrás: TEIR, KSH-TSTAR (saját szerkesztés)

Bizakodásra ad okot, hogy a 0-14 évesek száma lassan, de növekszik és arányuk a 65 év felettiek számához viszonyítva emelkedő tendenciát mutat. Míg 2018-ban 165,13% 2023-ban 154,75% volt az öregedési index, mely azt jelenti, hogy az elmúlt 6 év alatt lassult a népesség előregeredése. A magyarországi adatokhoz képest viszont kedvezőtlenebb a helyzet, 2023-ban Földesen 154,75%, míg Magyarországon 141,44% volt az előregeredési mutató.

5. Gazdaság

5.1. Vállalkozások

A település gazdasági szerkezetének meghatározó eleme továbbra is a mezőgazdaság, amely a talajadottságoknak és a gazdálkodási hagyományoknak köszönhetően stabil alapját képezi a helyi vállalkozásoknak. Az elmúlt években azonban a gazdasági szerkezetben némi változás figyelhető meg. A regisztrált vállalkozások száma 1000 lakosra vetítve fokozatos növekedést mutatott 2018 és 2022 között, majd 2023-ban csökkenés következett be, amely arra utal, hogy a gazdasági környezetben bizonyos kihívások jelentkeztek.

A mezőgazdasági vállalkozások aránya továbbra is magas, azonban enyhén csökkenő tendenciát mutat. Míg 2018-ban a regisztrált vállalkozások 73,47%-a mezőgazdasági

tevékenységet folytatott, addig 2023-ra ez az arány 69,44%-ra mérséklődött. Ez azt jelzi, hogy a település gazdasági szerkezete lassú diverzifikációs folyamaton megy keresztül, amelynek eredményeképpen az ipar és építőipar részesedése is növekedett. Az ipari és építőipari vállalkozások aránya az 5 éves vizsgált időszakban 8,77%-ról 11,30%-ra emelkedett, ami azt mutatja, hogy egyre több gazdasági szereplő lát lehetőséget ebben a szektorban.

6. számú táblázat – Települési gazdálkodási adatok

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Regisztrált vállalkozás, 1000 lakosra (db)	234,64	238,81	239,26	242,36	243,52	232,45
Mezőgazdasági regisztrált vállalkozások aránya (százalék)	73,47	72,69	71,17	70,5	70,77	69,44
Ipar-, építőiparban regisztrált vállalkozások aránya (százalék)	8,77	9,37	9,95	11,6	11,09	11,3
Regisztrált vállalkozás; Mezőgazdaság, erdőgazdálkodás, halászat (dec. 31.) (db)	637	636	622	626	632	584
Regisztrált őstermelők (dec. 31.) (db)	409	401	397	395	393	535
Állandó népesség (dec. 31.) (fő)	4002	3986	3957	3927	3896	3869
Állandó népesség; 18-59 évesek (dec. 31.) (fő)	2271	2255	2234	2220	2177	2143

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR

A helyi mezőgazdasági termelés szerkezete nem változott jelentősen, továbbra is az intenzív szántóföldi növénytermesztés a jellemző, amelynek fő terményei a kukorica és a búza. Az állattartás szerepe a korábbi évek tendenciáját követve tovább csökkent, és az állattenyésztés már csak néhány családi gazdaságban figyelhető meg. A helyben történő feldolgozás lehetőségei továbbra is korlátozottak, így a tej, tojás és hús jellegű termékek döntő többsége a településről elszállításra kerül, helyben csak kis hányaduk kerül értékesítésre.

Hajdú-Bihar megye egészét tekintve a mezőgazdaság szerepe hagyományosan erős, azonban az elmúlt évtizedben a megye gazdasági szerkezete jelentős átalakuláson ment át. Bár a köztudatban Hajdú-Bihar megye leginkább mezőgazdasági területként él, a megye gazdasági teljesítményének mindössze 11%-a származott a mezőgazdaságból, ami az országos átlag több mint kétszerese. Ez azt mutatja, hogy a megye gazdasága is diverzifikálódik, hasonlóan a településen tapasztalt trendekhez. A Püspökladányi járásban a gazdasági szerkezet átalakulása szintén megfigyelhető. A járás 12 településének lakosságszáma és gazdasági ereje csökkent az elmúlt években. Ez a tendencia összhangban van a településen tapasztalt változásokkal, ahol a mezőgazdaság arányának csökkenése mellett az ipar és a szolgáltatások szerepe növekszik.

A település továbbra is rendelkezik olyan infrastrukturális és gazdasági adottságokkal, amelyek lehetővé teszik új vállalkozások megtelepedését és a gazdaság további fejlődését. Az önkormányzat kiemelt célja, hogy támogassa a helyi gazdaság diverzifikációját, ösztönözve a mezőgazdasági termékek helyi feldolgozását és az ipari szektor bővülését, amely hozzájárulhat a foglalkoztatás növeléséhez és a helyi piac erősítéséhez.

5.2. Jövedelmezőség, munkanélküliség

A település jövedelmi helyzetének alakulása az elmúlt években összetett képet mutat, amelyben a helyi tendenciák bizonyos szempontból illeszkednek a megyei és járási folyamatokhoz, míg más tekintetben eltérések tapasztalhatók.

A személyi jövedelemadót fizetők száma 100 lakosra vetítve **2018-ban 55,87 fő volt, amely 2022-re 55,52 főre csökkent**, bár az évek során kisebb ingadozások is megfigyelhetők. Ez a mérsékelt csökkenés arra utal, hogy a munkavállalók és az aktív keresők száma stabilnak mondható a településen, és összességében nem mutat drasztikus visszaesést. A megyei adatokkal összehasonlítva Földes mutatói közel azonos szinten mozognak, hiszen Hajdú-Bihar megye egészére is jellemző a foglalkoztatottság stabilizálódása az utóbbi években. Ugyanakkor a járási szinten jelentősebb kilengések figyelhetők meg, mivel a Püspökladányi járás több kisebb településén **a foglalkoztatottsági arány alacsonyabb**, és nagyobb mértékű elvándorlás tapasztalható.

7 .számú táblázat: A település jövedelemszerző képessége 2018-2023

	2018	2019	2020	2021	2022	2023
Személyi jövedelemadót fizetők száma (100 főre)	55,87	55,02	54,23	54,6	55,52	na
SZJA adófizető; Főállású (fő)	1853	1844	1796	1789	1799	na
Személygépkocsi, 1000 lakosra (db)	337,48	354,53	369,29	380,46	390,24	397,46
Nyugdíjban, ellátásban, járadékban és egyéb járandóságban részesülők száma (fő)	1096	1086	1068	1037	1007	1011
Állandó népességből a 18-59 évesek száma (fő)	2271	2255	2234	2220	2177	2143

Forrás: TeIR, KSH-TSTAR, saját szerkesztés

A főállású SZJA-adófizetők száma is csökkenő tendenciát mutatott az elmúlt években. 2018-ban 1853 fő fizetett személyi jövedelemadót főállásúként, míg 2022-re ez a szám 1799 főre csökkent. Ez a változás szintén összefüggésben állhat a népesség csökkenésével, valamint a munkahelyi szerkezet átalakulásával. A járás és megyei szintű összehasonlítások alapján ez a folyamat hasonló tendenciát mutat, hiszen a kisebb településekről való elvándorlás és a nagyobb városokba történő ingázás egyre jellemzőbb a régióban.

A személygépkocsi-ellátottság növekedése a lakosság anyagi helyzetének javulását tükrözi. 2018-ban 1000 lakosra vetítve 337,48 autó volt, amely 2023-ra 397,46-ra emelkedett. Ez a növekedés arra utal, hogy a háztartások többsége egyre inkább képes autót fenntartani, ami a jövedelmi helyzet javulását vagy legalábbis stabilizálódását mutathatja. A megyei és járási trendek is hasonló növekedést mutatnak, mivel az autóvásárlási kedvezmények, a finanszírozási lehetőségek bővülése, valamint a mobilitás növekedése ösztönözte a gépjárművek elterjedését.

A nyugdíjban, ellátásban és járadékban részesülők száma az elmúlt években szintén csökkenő tendenciát mutatott. 2018-ban 1096 fő részesült ilyen ellátásban, míg 2023-ra ez a szám 1011 főre csökkent. Ez a csökkenés összefügghet az idősebb korosztály létszámának csökkenésével, illetve a nyugdíjkorhatár változásának hatásaival is. A megyei és járási szintű adatok azt mutatják, hogy Hajdú-Bihar megyében a nyugdíjasok száma szintén mérsékelt csökkenést mutat, míg a járási adatokban ennél nagyobb visszaesések figyelhetők meg a kisebb települések elnéptelenedésével összefüggésben.

Az aktív munkaképes korú népesség (18-59 évesek) száma a településen 2018-ban még 2271 fő volt, azonban 2023-ra 2143 főre csökkent. Ez azt mutatja, hogy a munkaerőpiacon aktív lakosság csökkenése tovább folytatódik, ami hosszabb távon kihívást jelenthet a helyi gazdaság számára. Megyei és járási szinten hasonló csökkenő tendenciák figyelhetők meg, különösen a kisebb településeken, ahol a fiatalabb korosztály elvándorlása miatt egyre nagyobb az elöregedés kockázata.

Összességében elmondható, hogy a település jövedelmi helyzete és gazdasági aktivitása az elmúlt években mérsékelt átalakuláson ment keresztül, amely részben a megyei és járási trendekkel összhangban zajlott. A munkaképes korú lakosság csökkenése és a főállású SZJA-adófizetők számának mérsékelt visszaesése arra utal, hogy a helyi gazdasági szerkezet további erősítése szükséges annak érdekében, hogy a foglalkoztatottsági mutatók hosszú távon stabilizálódjanak. A személygépkocsi-ellátottság növekedése ugyanakkor a háztartások stabilabb anyagi helyzetére utal, amely összhangban áll a régiós fejlődési tendenciákkal.

A jövőbeni fejlődés érdekében fontos, hogy a helyi gazdaság diverzifikációja folytatódjon, új munkahelyek teremtésére és a fiatal munkavállalók helyben tartására irányuló intézkedésekkel. Az önkormányzat szerepe kiemelt lehet a helyi vállalkozások ösztönzésében, a foglalkoztatási lehetőségek bővítésében, valamint a családok számára vonzó életkörülmények biztosításában.

8. számú táblázat: Munkanélküliségi ráta Földesen

Év	Állandó népesség (fő)	Regisztrált munkanélküliek/álláskereső k száma (fő)	%-os arány
2018	4056	104	2,56
2019	4002	82	2,05
2020	3986	87	2,18
2021	3927	90	2,29
2022	3957	127	3,23
2023	3869	101	2,61

9. számú táblázat: Munkanélküliségi ráta Magyarországon

Év	Állandó népesség (fő)	Regisztrált munkanélküliek/álláskeresők száma (fő)	%-os arány
2018	9.945.475	241.898	2,43
2019	9.916.811	234.903	2,36
2020	9.890.082	290.694	2,93
2021	9.841.036	238.712	2,42
2022	9.803.416	230.345	2,34
2023	9.764.626	224.961	2,30

A település népessége az elmúlt években csökkenő tendenciát mutatott. Míg 2018-ban még 4056 fő élt a településen, ez a szám 2023-ra 3869 főre csökkent, ami több mint 4,6%-os népességfogyást jelent. A csökkenés hátterében részben a természetes fogyás, részben pedig az elvándorlás állhat.

A munkanélküliségi adatok tekintetében változó trendek figyelhetők meg. 2018 és 2021 között a regisztrált álláskeresők száma 104 főről 90 főre csökkent, amely a munkalehetőségek stabilizálódására utalhat. Azonban 2022-ben ugrásszerű növekedés történt, ekkor a munkanélküliek száma 127 főre emelkedett, ami 3,23%-os munkanélküliségi rátát eredményezett. 2023-ra ez a szám ismét csökkent 101 főre, ami 2,61%-os munkanélküliségi aránynak felel meg.

A járási és megyei tendenciákat figyelembe véve a munkanélküliségi ráta a megyei és országos átlag alatt maradt, ami azt jelzi, hogy a település munkapiaci helyzete viszonylag kedvező. A 2022-es kiugrás mögött állhatnak gazdasági tényezők, például a járványhelyzet utóhatásai vagy a munkaerőpiaci átrendeződés. Az ezt követő csökkenés arra utal, hogy a helyi gazdaság újra stabilizálódott, és ismét több munkalehetőség vált elérhetővé.

A további gazdasági fejlődés szempontjából fontos, hogy a település tovább ösztönözze a helyi vállalkozásokat, új munkahelyeket teremtsen, és támogassa a fiatal munkavállalók helyben maradását. Ez hozzájárulhat a népesség csökkenésének lassításához és a munkanélküliség alacsony szinten tartásához.

**10. számú táblázat: Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma
korcsoportok szerint**

Regisztrált munkanélküliek/nyilvántartott álláskeresők száma (fő/év)							
Év	Állandó népessé g (fő)	0-20	21-30	31-40	41-50	51-60	61-
2018	4056	6	26	15	21	19	17
2019	4002	1	18	9	11	17	26
2020	3986	0	13	11	13	21	29
2021	3927	6	5	7	17	23	32
2022	3957	4	16	11	28	27	41
2023	3869	0	12	7	23	23	36

A regisztrált munkanélküliek korosztály szerinti megoszlása az elmúlt években jelentős változásokat mutatott, amelyek rávilágítanak a munkaerőpiac szerkezetének átalakulására és az egyes korcsoportokat érintő kihívásokra.

A fiatal, 0-20 éves korosztályban a munkanélküliség rendkívül alacsony maradt az egész vizsgált időszakban, sőt, 2020-ban és 2023-ban egyetlen regisztrált álláskereső sem volt ebben a csoportban. Ez arra utalhat, hogy a fiatalok nagy része vagy továbbtanul, vagy gyorsan elhelyezkedik a munkaerőpiacon, így nem regisztrál álláskeresőként.

A 21-30 évesek körében a munkanélküliek száma jelentősen ingadozott. Míg 2018-ban még 26 fő volt regisztrált munkanélküli, ez 2019-re 18 főre csökkent, majd 2022-ben ismét 16 főre nőtt. 2023-ban ismét csökkenés következett be, ekkor már csak 12 fő szerepelt a nyilvántartásban, ami kedvező munkaerőpiaci helyzetre utal. A fiatal felnőttek munkakeresése dinamikusan változott az évek során, amely részben az aktuális gazdasági körülményekhez és foglalkoztatási lehetőségekhez köthető.

A 31-40 éves korosztályban a munkanélküliség viszonylag stabilan alakult, azonban ebben a csoportban is megfigyelhető volt egy kisebb kiugrás 2022-ben, amikor az álláskeresők száma elérte a 11 főt. Ez a korosztály általában aktívan részt vesz a munkaerőpiacon, és viszonylag gyorsan képes alkalmazkodni a gazdasági változásokhoz.

A 41-50 évesek esetében már jelentősebb mozgások figyelhetők meg. Míg 2018-ban 21 fő volt munkanélküli ebben a csoportban, a szám 2022-re 28 főre emelkedett, amely a munkahelyi átszervezések vagy gazdasági átrendeződések hatására következhetett be. 2023-ban ez a szám ismét csökkent 23 főre, ami kedvezőbb munkaerőpiaci helyzetet jelezhet.

Az 51-60 éves korosztályban a munkanélküliség szintén növekedett 2018 és 2022 között, majd 2023-ra enyhe csökkenés volt tapasztalható. Ez a csoport a munkavállalási lehetőségek

tekintetében gyakran nehezebb helyzetben van, mivel a vállalatok kevésbé hajlandóak idősebb munkavállalókat alkalmazni.

A 61 év felettiek munkanélküliségi száma folyamatos növekedést mutatott az elmúlt években. Míg 2018-ban 17 fő szerepelt ebben a kategóriában, 2023-ra ez a szám 36 főre emelkedett, ami azt mutatja, hogy ebben a korosztályban egyre többen kerülnek kiszoruló helyzetbe a munkaerőpiacon. A növekedés azt is jelezheti, hogy egyre több nyugdíjhoz közelítő munkavállaló kényszerül új állás keresésére, akár a nyugdíjkorhatár kitolódása, akár egyéb gazdasági tényezők miatt.

Összességében elmondható, hogy a munkanélküliség szerkezete jelentős átalakulásokon ment keresztül a vizsgált időszakban. 2022-ben szinte minden korosztályban kiugró növekedés volt tapasztalható, azonban 2023-ra a legtöbb esetben ismét csökkenés következett be. A fiatalok és a középkorúak esetében a munkaerőpiaci lehetőségek kedvezőbb képet mutattak, míg az idősebb korosztályoknál az álláskereső száma fokozatosan növekedett.

A további gazdasági fejlődés és a foglalkoztatás szinten tartása érdekében fontos lehet az idősebb munkavállalók munkaerőpiaci helyzetének javítása, például célzott képzési programokkal vagy helyi foglalkoztatási támogatásokkal. Emellett a fiatalok helyben tartása és a helyi vállalkozások támogatása kulcsfontosságú lehet a munkanélküliség alacsony szinten tartása érdekében.

6.Önkormányzat gazdasági helyzete

6.1.Vagyoni helyzet elemzése, tendenciák

Az önkormányzat vagyona a 2024. évi zárómérleg alapján nettó 3.524.207.391.- Ft. Az önkormányzat forgalomképes vagyonába tartoznak mindazok az ingatlanok és ingó dolgok, amelyeket törvény vagy önkormányzati rendelet nem sorolt a törzsvagyonba, például:

- lakások, nem lakás céljára szolgáló helyiségek
- építési telekké alakítható belterületi ingatlanok,
- építési telkek,
- külterületi termőföldek.

Az önkormányzati ingatlanok egy része – nettó értéken mérve -, egyharmada forgalomképtelen, a korlátozottan forgalomképes vagyon kétharmadnyi és a forgalomképes ingatlanok összértéke nem éri el a negyed milliárd forintot. A forgalomképtelen vagy korlátozottan forgalomképes ingatlanok között közterek, parkok, utak, szobrok és egyéb köztéri létesítmények mellett a közigazgatási és közszolgálati funkciókat (oktatás, egészségügy, sport stb.) kiszolgáló épületek és ingatlanok találhatók.

Ingatlanvagyon	Nettó értéke Ft-ban
Üzleti vagyon	206.042.144.- Ft
Korlátozottan forgalomképes	2.185.377.281.- Ft
Forgalomképtelen törzsvagyon	1.132.787.966.- Ft

A 2019-2024. közötti időszakban befejezett beruházásokat, fejlesztéseket a gazdasági program 2. melléklete tartalmazza.

6.2. Pénzügyi helyzet elemzése

Az önkormányzat pénzügyi, likviditási helyzetét az elmúlt időszakban (2020 - 2024.) az alábbiak jellemezték:

Az önkormányzat gazdálkodásának stabilizálása érdekében többször pályázott az „Önkormányzatok kiegészítő támogatása” (REKI) keretből, melynek eredményei az alábbiak voltak:

adatok e Ft-ban

<i>Megnevezés</i>	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>	<i>2022.</i>	<i>2023.</i>	<i>2024.</i>
REKI	3.050	4.343	0	0	2.672

- Működési hitel felvételére nem került sor.
- Fejlesztési célú hitel felvételére a vizsgált időszakban nem került sor,
- Az önkormányzat pénzügyi egyensúlyát, likviditását – minden nehézség ellenére – biztosítani tudtuk az elmúlt önkormányzati ciklus alatt.

A későbbiekben sem számolunk hitelfelvétellel, a fegyelmezett, takarékos pénzügyi gazdálkodás marad az önkormányzat célkitűzése továbbra is.

6.3.A költségvetés főbb szerkezete

Az önkormányzat költségvetési rendeletében a költségvetési főösszeg az elmúlt 5 évben tág határok között, 904 - 2.752 millió forint között mozgott. A magasabb költségvetési főösszeg főként beruházások megvalósításával magyarázható, de a minimálbérek emelkedése, valamint az infláció hatása is jelentősen befolyásolta azt.

Kiadások

A költségvetési kiadások szerkezete az alábbiak szerint alakult az elmúlt önkormányzati ciklus alatt:

<i>Megnevezés</i>	<i>A kiadások összege és aránya 2020-2024. között</i>				
	<i>adatok eFt-ban / %</i>				
	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>	<i>2022.</i>	<i>2023.</i>	<i>2024.</i>
Személyi juttatások	359.023 40%	372.196 44%	397.769 43%	430.051 35%	505.971 18%
Munkaadókat terhelő járulékok és szoc.hozzájár.adó	51.860 6%	50.689 6%	47.224 5%	51.369 4%	60.652 2%

Dologi kiadások	203.938 22%	223.507 26%	249.005 27%	310.180 25%	641.379 24%
Ellátottak pénzbeli juttatásai	8.291 1%	8.048 1%	7.145 1%	4.602	5.778
Egyéb működési célú kiadások	26.340 3%	16.544 2%	12.301 1%	31.876 3%	27.597 1%
Beruházások	159.596 18%	94.537 11%	161.340 17%	409.007 33%	1.360.877 50%
Felújítások	94.692 10%	83.031 10%	12.409 1%	6.145	5.118
Egyéb felhalmozási célú kiadások	-	100	47.847 5%	1.274	144.321 5%
Kiadások összesen:	903.740	848.652	935.040	1.244.504	2.751.693

A költségvetési kiadások közül a személyi juttatásokra fordított összeg a vizsgált időszakban folyamatosan emelkedő tendenciát mutatott. Ennek oka főként a kötelező minimálbér-emelésekben keresendő, de jelentősen befolyásolta a bértömeget a pedagógusok több ütemben történt bérrendezése is. A közmunka programokban a foglalkoztatottak létszáma csökkent az elmúlt ciklusban. A munkaadókat terhelő járulékok összegének alakulását befolyásolta a munkáltatók által fizetendő szociális hozzájárulás adó mértékének csökkentése.

A dologi kiadások aránya az összkiadásokon belül általában 22-27% között mozgott a vizsgált időszakban. A költségvetési kiadásokban a legkisebb arányt az ellátottak pénzbeli juttatásai tették ki.

A felhalmozási kiadások – a pályázati lehetőségek függvényében – változó teljesülést mutattak, ám összegüket tekintve a költségvetési kiadások között magas arányt képviseltek, különösen a 2022-24. években. Ebben az időszakban sikerült megvalósítani a TOP-PLUSZ-os „Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése”, a „Belterületi út fejlesztés Földesen”, az „Élhető települések” program keretében a főtér-rekonstrukció, valamint a KEHOP-os „Ivóvízminőség-javító program” beruházásokat.

Bevételek

A költségvetési bevételek szerkezete az alábbiak szerint alakult az elmúlt önkormányzati ciklus alatt:

<i>Megnevezés</i>	<i>A bevételek összege és aránya 2020-2024. között adatok eFt-ban / %</i>				
	<i>2020.</i>	<i>2021.</i>	<i>2022.</i>	<i>2023.</i>	<i>2024.</i>
Működési célú támogatások államháztartáson belülről	511.171 55%	513.206 58%	534.326 45%	523.647 46%	587.526 23%
- ebből önkormányzat működési támogatásai	293.014 31%	351.326 40%	390.952 33%	400.239 35%	486.954 19%
Felhalmozási célú támogatások államháztartáson belülről	240.741 26%	142.138 16%	470.910 39%	333.385 29%	1.586.776 63%
Közhatalmi bevételek	105.143 11%	143.887 16%	104.494 9%	147.744 13%	209.013 8%
Működési bevételek	76.071 8%	78.808 9%	88.355 7%	108.264 9%	118.127 5%
Felhalmozási bevételek	300	450	73	28/.800 3%	17.818 1%
Működési célú átvett pénzeszközök	160	118	243	5	-
Felhalmozási célú átvett pénzeszközök	438	451 1%	256	1.260	225
Bevételek összesen:	934.024	879.058	1.198.657	1.143.105	2.519.485

Az önkormányzat működési támogatásainál (állami támogatások) folyamatos növekedés volt tapasztalható, ennek ellenére a költségvetési egyensúly fenntartása komoly nehézséget jelentett. A támogatások jelentős része kötött felhasználású volt, célzottan meghatározott feladatra lehetett csak fordítani. A támogatások emelkedése nem, vagy alig fedezte a kiadások növekedését.

A költségvetési bevételek közül a közhatalmi bevételek (helyi adók) emelkedést mutattak a vizsgált időszakban, a 2022. évi megtorpanás után 2024-ben kimagasló helyi iparüzési adó bevétel növekedés volt tapasztalható. A napvilágra került kormányzati tervek az elkövetkező időszakban hatással lehetnek az önkormányzatoknál maradó forrásokra, helyi bevételekre, ezért nehéz megbecsülni az önkormányzatok szabad gazdasági mozgásterének alakulását.

Az önkormányzat működési bevételeinek aránya közel változatlan szinten maradt, összegére az inflációs folyamatok hatással voltak. A felhalmozási célú támogatások a megvalósított beruházásokhoz kapott központi forrásokat foglalták magukban.

A helyi iparűzési adóból és a magánszemélyek kommunális adójából származó bevételek alakulása 2018-2024. évek között

eFt

Időszak (év)	Helyi iparűzési adó	Magánszemélyek kommunális adója
2018.	79.599	8.694
2019.	115.419	8.880
2020.	96.092	8.677
2021.	134.379	8.907
2022.	94.338	8.981
2023.	138.350	8.692
2024.	193.781	13.654

A táblázatból látható, hogy a legfontosabb helyi bevételünknek számító helyi iparűzési adóból származó bevételek az elmúlt évek során rendkívül hektikusan alakultak. A 2020-as, majd 2022-es mélypont után az elmúlt két évben erősen emelkedő tendencia jellemezte az iparűzési adó bevételünket. A mélypontoknál vélhetően a COVID-járvány miatti korlátozások is komoly szerepet kaptak, míg az utóbbi időszak magas számait az élénkülő gazdasági tevékenység mellett az inflációs hatás is befolyásolta. A 2024. évi csúcs után némi visszaesésre számítunk a gazdasági folyamatokra általában jellemző görbék alakulása alapján.

A magánszemélyek kommunális adójából származó 2018-2023. évek közötti időszak éves bevételei viszonylag állandónak nevezhetők, a változás a 2024. évben történt, mivel a Képviselő-testület döntött az adótétel 5 eFt/adótárgy/év összegről 8 eFt-ra történő emeléséről.

II. FOLYAMATBAN LÉVŐ BERUHÁZÁSOK, FEJLESZTÉSEK

A TOP PLUSZ-1.2.3-21-HB1-2022-00005 azonosító számú, „Belterületi út fejlesztése Földesen” c. pályázaton elnyert 216.526.273 Ft támogatásból megvalósult a Honvéd, Táncsics, Széchenyi, Béke és Északisor (Rákóczi-Deák F. közötti szakasza), Csokonai és Új utcák aszfaltozása.

Az eredményes közbeszerzési eljárásokat követően bruttó 4.871.226 Ft támogatási maradványból a Rákóczi-Hunyadi u. 1. sz. közötti szakasz felújítása történik meg, a beruházás 2025. első felében befejeződik.

A TOP PLUSZ-1.2.1-21-HB1-2022-00053 azonosító számú, „Komplex település fejlesztés Földes településen” c. pályázaton elnyert 290.369.873 Ft támogatásból folyamatban van a belvízelvezető csatornahálózat tervek és engedélyek szerinti fejlesztése a Főtér; Debreceni, Kállai; Radnóti; Petőfi; Arany János, Nagyköz, Eötvös utcák valamint az ún. S-2-es csatorna (Petőfi utcával párhuzamos legelő felőli csatorna) vonatkozásában.

Szintén ennek a pályázatnak a részét képezi a Főtér fejlesztése, ahol a főtérszéli területeinek felújítása, növényzet telepítés, öntözőrendszer és vízkivételi helyek kialakítás, új térburkolatok kialakítása, padok, kerékpár tároló és hulladékgyűjtők kihelyezése, a Mozi és Általános iskola környezetében 5 db kamera és ezzel együtt ingyenes Wi-Fi-t biztosító berendezés telepítése fog megvalósulni. A beruházás 2025-első felében befejeződik.

A KEHOP-2.1.3-15-2017-00062 azonosító számú „Földes település ivóvízminőség-javító programja” c. pályázaton elnyert 1.302.470.014 Ft támogatás mellett a teljes elszámolható nettó költség 1.497.913.567 Ft. A beruházást a Nemzeti Fejlesztési Programiroda Nonprofit Kft., illetve ennek jogutódjaként az Építési és Közlekedési Minisztérium Állami Beruházások Támogatásáért Felelős Helyettes Államtitkárság koordinálja. A beruházás keretében 1 db új vízműtelep épült, 2 db új ivóvízes kutat fúrtak, több mint 600 fm nyersvíz vezeték épült, több helyen ún. mosatási pontokat alakítottak ki. A beruházás jelenleg a próbaüzemi szakaszban áll, várhatóan 2025. közepén befejeződik.

III. A GAZDASÁGI CIKLUSPROGRAM KÜLÖNBÖZŐ SZINTŰ FEJLESZTÉSI-, SZOLGÁLTATÁSI-, ÉS EGYÉB PROGRAMOKKAL KAPCSOLATOS ÉRINTETTSÉGE

Földes Nagyközség Önkormányzata gazdasági programjának és stratégiájának meghatározásánál nyomon kell követni és figyelembe kell venni a nemzetközi és hazai szakpolitikai folyamatokat. A megalapozott és előrelátó döntések meghozatalához szükséges megismerni a környezetünkben zajló gazdasági-, társadalmi, területi-térségi és környezeti elképzeléseket. A fentiek érdekében egyrészt meg kell vizsgálni az Európai Unió gazdaságpolitikáját és annak irányait, valamint ismerni kell azon hazai dokumentumokat is, melyek a helyi gazdaságfejlesztés irányait befolyásolják.

1. Európai Unió

Az Európai Unió támogatásából Földes község az előző ciklusban kiválóan profitált, melyet a gazdasági program megvalósult programjai között bemutatunk. A gazdasági program 2019 – 2024 közötti és azon túl mutató elképzeléseket mutatja be, melyet megvalósítása több forrásra koncentrál. Egyrészt a hazai, kormányzati és pályázati támogatásra, másrészt uniós pályázatokra, harmadrészt az önkormányzat saját bevételeire. Jelen fejezet az uniós források lehetőségeinek eddig ismert tengelyeit mutatja be.

Az Európai Unió kohéziós és regionális fejlesztés politikája a 2021 –2027 közötti időszakra az alábbi, öt fő célkitűzést fogalmazta meg:

Intelligensebb Európa: az innováción, a digitalizáción, a gazdasági átalakuláson és a kisvállalkozásoknak nyújtott támogatáson keresztül. Az önkormányzat egyes ágazatain belül (közlekedés, közvilágítás, hivatali ügyintézés stb.) olyan rendszereket kell kidolgozni, amelyek digitalizáción (mobil kommunikáció, ASP kiterjesztése, e-ügyintézés, elektronikus befizetés stb.) alapulnak.

Zöldebb, karbonmentes Európa: a Párizsi Megállapodás végrehajtásával, valamint az energiaügyi átállásba, a megújuló energiaforrásokba és az éghajlatváltozás elleni küzdelemben való befektetéssel. Azaz az ökológiailag fenntartható energetikai megoldásokat támogatják továbbra.

Jobban összekapcsolódó Európa: a stratégiai szállítási és digitális hálózatokkal. Földes nagyközségnek a fejlesztési elképzeléseinek megvalósulásához egyrészt figyelemmel kell lennie mikro (járési környezetére), másrészt a megyei, országos színterekre is. Jelentős jövőbeli fejlesztés lesz, hogy az M4-es autópálya nyomvonala érinti településünk határait.

Szociálisabb Európa: a szociális jogok európai pillérének megvalósításával, valamint a minőségi foglalkoztatás, az oktatás, a készségek, a társadalmi befogadás és az egészségügyi ellátáshoz való egyenlő hozzáférés támogatásával.

A polgáraihoz közelebb álló Európa: a helyileg irányított növekedési stratégiák és a fenntartható városfejlesztés Unió-szerte való támogatása révén, azaz a polgárok bevonása, véleményének kikérése nagyobb hangsúlyt kap, mint eddig. A település lakosságát a fejlesztési elképzelésekbe be kell vonni, a beruházások társadalmasítására nagyobb hangsúlyt kell fektetni.

2. A helyi gazdaságfejlesztést befolyásoló hazai dokumentumok

A Nemzeti Fejlesztés 2030 –Országos Fejlesztési és Területfejlesztési Koncepció (továbbiakban: OFTK) megfogalmazza azon alapelveket és stratégiai célkitűzéseket melyeket a jogalkotásban és a szakpolitikai stratégia-és programalkotásban folyamatosan érvényre kell juttatni. Az OFTK négy hosszú távú célt fogalmaz meg, mely a társadalom és gazdaság egészének szól:

- a.) értékteremtő, foglalkoztatást biztosító gazdasági fejlődés,
- b.) népesedési fordulat, egészséges és megújuló társadalom,
- c.)természeti erőforrásaink fenntartható használata, értékeink megőrzése és környezetünk védelme,
- d.)térsgégi potenciálokra alapozott, fenntartható térszerkezet.

Az átfogó célok megvalósulása érdekében az Országgyűlés meghatározta a Koncepció tizenhárom specifikus célkitűzését, melyet két csoportra bont az alábbiak szerint:

a) szakpolitikában érvényesítendő specifikus célok:

- aa) versenyképes, innovatív gazdaság,
- ab) gyógyító Magyarország, egészséges társadalom, egészség-és sportgazdaság,
- ac) életképes vidék, egészséges élelmiszertermelés és ellátás, az élelmiszer-feldolgozóipar fejlesztése,
- ad) kreatív tudástársadalom, piacképes készségek, K+F+I,
- ae) értéktudatos és szolidáris öngondoskodó társadalom,
- af) jó állam, szolgáltató állam és biztonság,
- ag) stratégiai erőforrások megőrzése, fenntartható használata, környezetünk védelme,

b) területi specifikus célok:

- ba) az ország makro-regionális szerepének erősítése,
- bb) a többközpontú térszerkezetet biztosító városhálózat,
- bc) vidéki térségek népességeltartó képességének növelése,
- bd) kiemelkedő táji értékű térségek fejlesztése,
- be) területkülönbségek csökkentése, térségi felzárkóztatás és gazdaságösztönzés elősegítése,
- bf) összekapcsolt terek: az elérhetőség és mobilitás biztosítása.

Az OFTK horizontális szempontjai:

- a.)befogadás -társadalmi felzárkózás,
- b.)esélyegyenlőség megteremtése nemzetiségi identitás erősítése,
- c.)fenntartható fejlődés -fenntartható növekedés,
- d.)értékmegőrzés és intelligens növekedés;

Az OFTK forrás felhasználási alapelvei:

- a.)nemzeti fejlesztési célok és prioritások érvényesítése,
- b.)a közpénz felhasználása közhasznú eredményezzen,
- c.)partnerség és közösségi részvétel,
- d.)foglalkoztatáshoz való hozzájárulás,
- e.)a természeti erőforrások mennyiségi és minőségi megőrzése, a környezet állapotának és értékeinek megőrzése, javítása,
- f.)megtermelt értékek hasznosulása a helyi közösség javára, kedvezményezettség

g.)a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű járások és települések fejlesztésére rendelkezésre álló forrásokat meghatározott támogatási szabályok alapján indokolt felhasználni,

h.)a területfejlesztési szempontból kedvezményezett, ezen belül a leghátrányosabb helyzetű járásokból és településekről benyújtott pályázatokat a pályázatok értékelése során a felzárkóztatás elősegítése érdekében indokolt előnyben részesíteni.

3. Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Programja 2021-2027

A magyar Kormány a 2021-2027. közötti időszak önkormányzati fejlesztéseire a Terület-és Településfejlesztési Operatív Program Plusz (TOP Plusz) keretében különít el forrást az Európai Unió Strukturális Alapjai terhére, melynek kereteit a Partnerségi Megállapodás jelenti. Az Integrált Területi Program (ITP 2021-2027) elkészítése a TOP Plusz Operatív Program céljaihoz illetve a Hajdú-Bihar Megyei Területfejlesztési Koncepcióban és Programban megfogalmazott a következő hét év során kulcsfontosságú célokhoz történő minél hatékonyabb illeszkedés érdekében történik.¹

Az ITP 2021-2027. fejlesztési célterületei:

1. Élhető vármegye:

- 1.1. Klímatudatosság, éghajlatváltozáshoz való alkalmazkodás
- 1.2. Településfejlesztés, települési szolgáltatások: élhető település, szociális célú városrehabilitáció (ERFA), belterületi utak fejlesztése, szegregált városi területekről integrált területekre költözés támogatása
- 1.3. Fenntartható városfejlesztés: fenntartható városfejlesztési stratégiák támogatása, fenntartható városfejlesztés

2. Klímabarát vármegye

- 2.1. Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése
- 2.2. Fenntartható energiahatékonyság

3. Gondoskodó vármegye

- 3.1. Vármegyei és térségi fejlesztések: Megyei foglalkoztatási-gazdaságfejlesztési együttműködések, szociális célú városrehabilitáció, helyi humán fejlesztések
- 3.2. Fenntartható városfejlesztés: fenntartható humánfejlesztések
- 3.3. Helyi és térségi közszolgáltatások: gyermeknevelést támogató humán infrastruktúra fejlesztése, helyi egészségügyi és szociális infrastruktúra fejlesztése, köznevelési infrastruktúra fejlesztése
- 3.4. Fenntartható humán infrastruktúra

4. Versenyképes vármegye

- 4.1. Helyi gazdaságfejlesztés: helyi gazdaságfejlesztés, 1 és 5 számjegyű utak fejlesztése, helyi és térségi turizmusfejlesztés, aktív turizmus fejlesztése
- 4.2. Fenntartható versenyképes városfejlesztés: fenntartható versenyképes városfejlesztés

¹ Hajdú-Bihar Vármegye Integrált Területi Program 2021-2027.

4. Magyar Falu Program

A Kormány 2018-ban indította el a Magyar Falu Programot, a kihirdetéséről szóló 1669/2018. (XII.10.) Korm. határozattal. A meghirdetett alprogramjai alapján az ország teljes területén működő 5000 fő, és ez alatti lakosságszámú települések önkormányzatai számára. A folyamatosan megjelenő pályázati felhívások tématerületei: lakhatás, közlekedés, helyi identitás tudat erősítése, kisléptékű infrastruktúra, egészségügy, sport, közigazgatás és kultúra, helyi adottságok. Településünk számára kiemelten fontos ezen pályázati lehetőségek folyamatos figyelemmel kísérése és a helyi igényeknek megfelelő pályázatok benyújtása.

5. Versenyképes Járások Program

A vidéki Magyarország élhetőségének és népességmegtartásának támogatása, a városok és falvak kiegyensúlyozott fejlődésének biztosítása, a települések közötti térségi együttműködések ösztönzése érdekében Magyarország Kormánya a Területfejlesztési Alap terhére Versenyképes Járások Program elindításáról döntött 2025-ben, amelynek keretében térségi alpinfrastruktúra és elérhetőség fejlesztése, térségi közszolgáltatások fejlesztése, térségi gazdaságfejlesztés, településüzemeltetés céljából lehet támogatást igényelni, illetve nyújtani.

A Felhívás alapján támogatható fejlesztési igények 2025-ben:

1. Térségi alpinfrastruktúra és elérhetőség fejlesztése
2. Térségi közszolgáltatások fejlesztése
3. Térségi gazdaságfejlesztés
4. Településüzemeltetés

Településünk számára minden pályázati lehetőséget meg kell ragadnia, mely a település fejlődését szolgálja.

IV. TELEPÜLÉSFEJLESZTÉS ALAPELVEI

A gazdasági program, fejlesztési terv helyi szinten meghatározza mindazokat a célkitűzéseket és feladatokat, amelyek a helyi önkormányzat költségvetési lehetőségeivel összhangban, a helyi társadalmi, környezeti és gazdasági adottságok átfogó figyelembevételével a helyi önkormányzat által nyújtandó feladatok biztosítását, színvonalának javítását szolgálják. A képviselő-testület a konkrét fejlesztési célok megvalósítása során fontosnak tartja a következő alapelvek érvényesítését:

1. A településfejlesztés átgondoltsága

A településfejlesztési cél meghatározása során csak azok a célok kerüljenek előtérbe, melyek

- alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási feladatokhoz kapcsolódnak,
- több településfejlesztési, üzemeltetési cél megvalósítását is segítik, valamint
- a település fejlesztése szempontjából felállított rangsorban előbbre vannak.

A településfejlesztés során – az alapvető településüzemeltetési és közszolgáltatási célú fejlesztések kivételével - azokat a fejlesztéseket, programokat kell előnyben részesíteni:

- melyekhez kapcsolódva gazdasági számítások igazolják azt, hogy a fejlesztés eredményeként az önkormányzat a korábbi éveknél magasabb bevétellel, illetve alacsonyabb kiadással számolhat, vagy
- melyek hosszú távon a település népességszám emelkedését idézik elő,
- település élhetőbbé válását szolgálják,
- melyek hozzájárulnak munkahelyteremtési feltételek kedvező alakulásához,

Háttérbe kell helyezni azokat a fejlesztéseket, melyek

- a lakosság, vagy a vállalkozók nagyon szűk körét érintik,
- a megvalósuló beruházás aránytalanul nagy működtetési kiadásokkal jár vagy
- az adott közszolgáltatás más módon, kedvezőbb anyagi feltételekkel biztosítható.

2. Nyilvánosság

A képviselő-testület fontosnak tartja, hogy a helyi lakosság szükségleteit meghatározó fejlesztési igényeket felmérje. Az önkormányzati döntések előkészítéseként lakossági fórumok tartásával vagy online média lehetőségeinek kihasználásával biztosítani kell a döntések előtt a lakossági véleménynyilvánítást..

3. Költségvetési egyensúly, pénzügyi stabilitás

A gazdasági program végrehajtásának egyik alapfeltétele a kiszámítható, stabil pénzügyi háttér. Az önkormányzat gazdálkodását nagymértékben befolyásolja a kötelező feladatellátáshoz nyújtott állami támogatás mértéke, a helyben keletkező adó- és egyéb bevételek. A bevételek alakulására jellemző, hogy az állami támogatások nominálértéken folyamatosan csökkennek, és megjelent az önkormányzati forráselvonások gyakorlata (pl. gépjárműadó, szolidaritási hozzájárulás).

A bevételek és a kiadások hosszú távú egyensúlyának megteremtése érdekében fontos, hogy a fejlesztésekhez szükséges önerő biztosítása ne terhelje súlyosan az önkormányzat gazdálkodását,

4. Külső források növelése

A fejlesztési lehetőségeket a bevételi források határozzák meg, amelyek nagysága függ a helyi adóbevételektől, de különösen az önkormányzat pályázati politikájától, ez utóbbi esetben törekedni kell a hazai és uniós pályázati források minél hatékonyabb kihasználására.

V. AZ ELKÖVETKEZENDŐ 5 ÉV FEJLESZTÉSI IRÁNYAI

Az önkormányzat Földes település számára a következő fejlesztési irányokat fogalmazza meg:

1. Gazdaságfejlesztés. munkahelyteremtés
2. Gyógyvízre alapozott turizmus fejlesztés
3. Önkormányzati ingatlanok energetikai korszerűsítése
4. Közszolgáltatások színvonalának megtartása, fejlesztése

1. GAZDASÁGFEJLESZTÉS, MUNKAHELYTEREMTÉS

Az önkormányzat tulajdonában ipari tevékenységre hasznosítható terület nem vagy korlátozottan áll rendelkezésre, ezért rövid távú cél

- a településrendezési eszközök felülvizsgálata, és új településfejlesztési terv elkészítése, ennek keretében új ipari fejlesztési területek kijelölése,
- annak megvizsgálása, hogy már meglévő, kihasználatlan ipari területek hogyan hasznosíthatók rendeltetésüknek megfelelően,

2. GYÓGYVÍZRE ALAPOZOTT TURIZMUS FEJLESZTÉS

Földes Nagyközség Önkormányzatának, mint a strandfürdő és szabadidő központ tulajdonosának érdeke, hogy a település turisztikai arculatát kedvezően formálja és növelje a település vonzerejét.

A turizmussal kapcsolatos fejlesztési elképzelések és célok:

- marketingstratégiai terv elkészítése és akcióterv kidolgozása a fejlesztési lehetőségek megvalósítására
- a település idegenforgalmi tevékenységgel foglalkozó vállalkozásaival, szervezeteivel fel kell vennie a kapcsolatot, hogy közös célokat is meg tudjanak fogalmazni??
- támogatnia kell a település látogatottságát és ismertségét segítő rendezvényeket, segítenie kell a rendezvények széleskörű megismerésének lehetőségét

A Szabadidőközpont fejlesztési elképzelései:

- Új apartmanházak létesítése,
- Meglévő faházak héjazat cseréje, nyílászáró cseréje, napelemes rendszer kiépítése, fűtésrendszer kialakítása geotermális energia felhasználásával,
- Kemping fejlesztése: a meglévő vizesblokk mellé mosó- és főzőhelyiség kialakítása
- Sportpályák (teniszálya, futópálya, strandfoci pálya) felújítása
- Fedett szín tetőhéjazat cseréje, villamossági felújítása

Strandfürdő fejlesztési elképzelései:

- közepső medence felújítása, korszerűsítése (burkolat csere, hidraulika fejlesztése)
- melegvizes ülőmedence forgatott medencévé átalakítása,
- önálló áramvételi hely kialakítása
- kiszolgáló épület bővítése, korszerűsítése, szolgáltatások bővítése
- Strandfürdő önálló vízellátásának kialakítása
- a K-29 számú kút fejlesztése, modernizálása, valamint gázmotor telepítése.
- hidegvizes kút létesítése

3. ÖNKORMÁNYZATI INGATLANOK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE

Az önkormányzat támogat minden olyan ingatlanfejlesztést, mellyel fejleszthetők az épületek energiahatékonysága, ezáltal csökkenthetők az intézmények fenntartási költségei:

- Földes, Karácsony S. tér 1. szám alatt lévő (falugazdász irodát magában foglaló) épület energetikai korszerűsítése: hőszigetelés (+víz elleni szigetelés), fűtőkorszerűsítés, világítás korszerűsítés,
- Piac épületében: fűtőkorszerűsítés, kül - és beltéri világítási rendszer korszerűsítése,
- Földesi Karácsony Sándor Általános Iskola és AMI energetikai korszerűsítése: hőszigetelés, nyílászáró csere, , légkondicionáló rendszer kiépítése
- Rákóczi u. 5. szám alatti épület energetikai korszerűsítése: hőszigetelés, fűtőkorszerűsítés, világítási rendszer korszerűsítés
- Egészségház: világítási rendszer korszerűsítés, orvosi rendelőkben klimatizálás,, napelemrendszer kiépítése
- Helyi buszváró épület felújítása: nyílászáró csere, fűtőkorszerűsítés,
- Honvéd u. 2. sz. alatti szolgálati lakás és családsegítő szolgálat épületének energetikai korszerűsítése
- Önkormányzati lakások Honvéd 1/a., Rákóczi u. 4., Haladás u. 2., energetikai korszerűsítés
- Bem utcai Miklós fogadó épületén tetőhéjzat cseréje, energetikai korszerűsítés
- Geotermális fűtési rendszer kialakítása, bővítése: Rákóczi utcai óvoda teljes fűtésével geotermális fűtésre átállása, Rákóczi utcai általános iskola épülete, Könyvtár, Egészségház épülete.

4. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK SZÍNVONALÁNAK MEGTARTÁSA, FEJLESZTÉSE

A demográfiai mutatókat tekintve az önkormányzat kiemelt figyelmet kíván fordítani a település megtartó erejének a növelésére. Ennek érdekében fontosak a meglévő közzolgáltatások megfelelő színvonalon való biztosítása és további fejlesztése.

Helyi közutak és járdák felújítása, parkolóhelyek kialakítása

Az önkormányzat számára fontos a helyi közúthálózat fejlesztése és korszerűsítése.

Új utak építése szükséges a következő területeken:

- Aszfalt burkolattal: Keletifény, Haladás, Zrínyi, Fűzfa, Vörösmarty, Északi sor, Bartók Béla, Dobó utca
- Szórt alappal: Nép utca, Bocskai utca, Kisfaludy, Somogyi B. Kiss E.

Külterületi utak építése, fejlesztése

Járdaépítés és felújítás szükséges a következő területeken:

- Karácsony Sándor téren a templom mellett, Zrínyi, Sport, Haladás, Dankó Pista, Piac, Somogyi Béla, Új Széchenyi, Dobó, Eötvös, Báthory, Kinizsi, Kállai, Kazinczy, Kalapács, Kisfaludy utcákon

Kerékpár út létesítése: a település táblától a földesi Horgásztóhoz vezető útvonalon.

Gépjárművek parkolásának biztosítása a piac épülete előtt a Karácsony S. téren, Kállay utca elején, a Posta utcai buszváró mellett, Könyvtár előtti területe

A közlekedésbiztonság növelése érdekében a következő indokolt:

- közterületen lévő burkolt és földmedrű árkok mentén a felhízott földpadka leszedése,
- meredek árokpartoknál korlátok kialakítása a gyalog járda felőli oldalon,
- útburkolatok javítása, járdák javítása,
- földmedrű árkok újra profilozása, szintezése, átereszek cseréje, tisztítása,
- ahol szükséges árkok burkolása mederelemekkel, esetleg befedés, víznyelők és tisztítási lehetőségek beépítésével.

A közút fenntartását a tevékenység volumenétől függően az önkormányzat saját munkavállalóival vagy külső vállalkozóval végezteti el.

Közpark és egyéb zöldfelületek fenntartása

Az önkormányzat fontosnak tartja, hogy a köztereink és parkjaink rendezettek és esztétikusak legyenek, a településen élők jól érezzék magukat és az idelátogatókat is szép és vonzó településkép fogadja. A vonzó településképet az épített környezeten túl a természeti környezet is befolyásol. Ezen a téren jelentős előrelépés történt a 2025-ben befejeződő főtér rekonstrukcióval. Fontos cél a főtér színvonalának megtartása, a növényzet szakszerű kezelése és gondozása.

Kiemelt figyelmet kell fordítani a következő zöldfelületek fenntartására:

- Templom park
- Játsszótér és mellette lévő park
- Weber kert,
- Polgármesteri Hivatal előkertje
- Buszmegálló környéke
- Óvoda, bölcsőde, szociális intézmények, közművelődési intézmények, köznevelési intézmények és egészségház környezete
- Temetőhöz vezető út, annak parkolója és környezete
- Település bevezető útjai melletti zöldterületek
- Szabadidőközpont és strandfürdő, valamint az oda vezető út melletti zöldfelület,
- Falu széli nádas területek kaszálása
- K-29-es termálkút és környezete,

Fejlesztési elképzelések:

- A Polgármesteri Hivatal előkertje, és az udvar zöldfelületének felújítása
- Parkokban lévő utcabútorok felújítása, cseréje
- A templom parkban a közlekedési felületek felújítása,
- Folytatni kell az Agrárminisztérium által meghirdetett Településfásítási Programban való részvételt, hogy a közterületeken lévő idős fák pótlásáról gondoskodni tudjunk. A település zöldfelületének növelése érdekében olyan utcákon, ahol a hely lehetővé teszi sorfa telepítést kell megvalósítani.
- Törekedni kell arra, hogy a közterületek, közintézmények, szabadidőközpont és strand virágosításához szükséges növények a helyi mezőgazdasági programban kerüljenek előállításra.

A fejlesztési elképzeléseket pályázati forrásból, közmunkaprogramból és civil szervezetekkel való együttműködés útján tudjuk megvalósítani.

A közterület-fenntartási, köztisztasági feladatokat az önkormányzati tulajdonú Földes Vagyongazdálkodási Kft. látja el.

Köztisztaság és környezetvédelem

A település népességmegtartó erejének és vonzerejének egyik fontos eleme a köztisztaság fenntartása.

Az önkormányzat a településtisztaság és környezetvédelem érdekében

- évente szemétyűjtési akciót szervez a lakosság és a civil szervezetek bevonásával,
- bővíti a közterületekre kihelyezett hulladékgyűjtő edények számát
- közmunkaprogramban gondoskodik az elhagyott hulladék összegyűjtéséről

Természeti környezet védelme érdekében kitűzött cél:

- a 14. hrsz. alatti sósvíztározó kotrása, bővítése
- illegális szemétkerakó helyek felszámolása

A környezetvédelmi célok elsődlegesen pályázati forrásból tudnak megvalósulni.

Köztemető fenntartása:

Az elmúlt ciklusban a temető területén számos fejlesztés valósult meg. Új urnafal épült, aszfaltozott út 520 méter hosszban, zúzottköves felújítás 140 m hosszban valósult meg. Az Agrárminisztérium Településfásítási Programjának köszönhetően a temetőben is sikerült fákat ültetni 2024-ben, melyet folytatni szükséges.

A köztemető fenntartással kapcsolatos fejlesztési célok a következők:

- a temetőkről és a temetkezésről szóló törvény szerint a temető tulajdonosának gondoskodnia kell a sorfásításról, ezért a temető területén az új utak mentén fásításra kell sort keríteni
- korszerűsíteni kell a meglévő ivóvízhálózatot,
- további hulladéktárolók kihelyezése, meglévők felújítása,
- a temetői lopások megakadályozása érdekében – amennyiben az informatikai feltételek adottá válnak – térfigyelőkamerák kihelyezése a temető környékén.

Közvilágítás fejlesztése:

A lakossági igények felmérése alapján az. ún. „vakfoltok” megszüntetésére további közvilágítási lámpatestek felszerelése szükséges az alábbi helyszíneken:

Zrínyi u. 30. sz. , Piac u. Zoltai találkozásánál, Keletifény u. 12., Kalapács u. 5. sz., Piac u. 29. sz. , Haladás u. 36, Sarló u. 1-3. sz., Vörösmarty, József Attila, Eötvös, Nép, Kállai utca, Kossuth u. zug, Északi sor utca, Sport utca, Honvéd zug

Ivóvízellátás és szennyvízelvezetés

A KEHOP 2.1.3-15-2017-00062 azonosító számú ivóvízminőség javító program 2025-ben befejeződik, mely révén két új ivóvízkút és egy új vízműtelep létesül.

Az egészséges ivóvíz további biztosítása érdekében az önkormányzat célja, hogy az ivóvízhálózat régi, azbesztcement vezetéke műanyag vezetékekre cserélődjön, mely kizárólag pályázati forrásból valósítható meg.

Az Önkormányzat közműves szennyvízelvezetési és tisztítási Gördülő Fejlesztési Terve (2020-2034.) 2021-2024. közötti időszakban tartalmazott végátemelő tartalék szivattyú beszerzését, melyre azért van szükség, mivel nincs tartalékszivattyú és a településen keletkező szennyvizek biztonságos telepre jutása így nem biztosított. A beruházás üzembiztonsági, környezetvédelmi szempontból indokolt. Az előző ciklusban nem valósult meg, ezért továbbra is cél a tartalék szivattyú beszerzése, mely pályázati forrásból valósítható meg.

Vízrendezés és csapadékvíz elvezetés

Csapadékvízvezető rendszer fejlesztési elképzelései:

- befogadóknál szükséges műtárgyak felújítása,
- S2-es átemelő szivattyú elektromos betáplálásának kiépítése
- belvízelvezető csatornahálózat további fejlesztése
- bel- és külterületi csatornák karbantartása, kotrása

Közigazgatás

- Polgármesteri Hivatal villamos hálózatának korszerűsítése,
- Elavult informatikai eszközök folyamatos cseréje,
- Irodák, tanácskozóterem klimatizálása,

Óvodai ellátás

Az önkormányzat az óvodai nevelést a Kállay László Óvoda Rákóczi u. 11. számú székhelyén és Kállai u. 25. számú telephelyén biztosítja

Óvodai ellátást érintő fejlesztési elképzelések:

- A székhely óvoda parkolójának kialakítása a Rákóczi u. 13. szám alatti telken
- fedett „mini” focipálya telepítése, vagy játszóudvar kialakítása.
- Raktárhelység kialakítása (kisbicikli, roller, gokard , udvari rendezvényeken-nyári időszakban használatos székek, asztalok tárolására alkalmas)
- A kerékpártároló fedetté alakítása, mindkét telephelyen.
- Informatikai, irodatechnikai fejlesztés (pl. hálózati adattároló NAS beszerzése, színes

- multifunkcionális külsőtartályos nyomtató beszerzése)
- Nagy teljesítményű benzinmotoros fűkasza beszerzése.
- A Kállai 25.szám alatt lévő telephely óvoda csoportszobáihoz tartozó vizesblokk teljes felújítása, az öltöző taposójának lecserélésével

Gyermekjóléti alapellátás

Az önkormányzat az alábbi személyes gondoskodást nyújtó gyermekjóléti alapellátásokat biztosítja a településen:

- gyermekjóléti szolgáltatás
- bölcsődei ellátás, időszakos gyermekfelügyelet
- gyermekétkeztetés

A gyermekjóléti szolgáltatást társulásban, a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ, Család- és Gyermekjóléti Szolgálat és Központ útján biztosítja.

A bölcsődei ellátást, időszakos gyermekfelügyeletet és gyermekétkeztetést saját fenntartású intézménye, a Földesi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ útján biztosítja.

Fejlesztési elképzelések:

- Az önkormányzat célja, hogy a gyermekjóléti alapellátásokat megfelelő színvonalon, a jogszabályi előírásoknak megfelelően, a szolgáltatást igénybe vevők legnagyobb megelégedésére biztosítsa.
- A bölcsőde jelenleg egy csoporttal (14 fő) működik, előzetes felmérés alapján szükség esetén a bölcsődei férőhelyszámot bővíteni szükséges további egy csoport kialakításával.

Egészségügyi ellátás

A felnőtt lakosságot 2 háziorvos, a gyermekeket 1 fő gyermekorvos, a fogászati ellátást pedig 1 fogszakorvos látja el.

Az egészségügyi ellátáshoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- a jól működő tüdőgyógyászat szakrendelés további fenntartása
- új szakorvosi ellátás, a diabetológia szakrendelés biztosítása (2-3 havonta)
- ingyenes lakossági szűrővizsgálatok biztosítása, támogatása
- Egészségház energetikai korszerűsítése: világítási rendszer korszerűsítés, „napelemrendszer kiépítése, orvosi rendelőkben klimatizálás

Szociális ellátás

Az önkormányzat fontosnak tartja a szociális alapellátások biztosítását, olyan szociális háló megteremtését, mely biztonságot nyújt a település lakosságának. A szociális ellátások területén az önkormányzat a következő feladatokat látja el.

Társulásban a Segítő Kezek Szociális Szolgáltató Központ és Gyermekjóléti Szolgálat útján az alábbi szociális alapszolgáltatást biztosítja:

- a házi segítségnyújtás,

- az étkeztetés,
- az időskorúak nappali ellátása (idősek klubja, demens ellátás)
- családsegítés.

Saját fenntartású intézménye, a Földesi Szociális és Gyermekjóléti Szolgáltató Központ útján biztosítja a Támogató Szolgálatot, 2025-ben tervezi beindítani két új szociális szolgáltatást a pszichiátriai betegek és a szenvedélybetegek nappali ellátását.

Szociális ellátáshoz kapcsolódó fejlesztési elképzelések:

- Rákóczi u. 5. szám alatti épület energetikai korszerűsítése,
- központon bentlakásos idősotthon előkészítése

Közművelődés és könyvtár

A település életének fontos közösségi színtere a közművelődés. Az önkormányzat közművelődés terén két intézményt tart fenn, a Karácsony Sándor Községi Házat és a Földes Községi Könyvtárat. Fejlesztési elképzelések:

- közművelődési programok színvonalának fenntartása, szolgáltatás kínálatának bővítése
- Kállay tájház tetőszerkezetének felújítása, homlokzat felújítás
- Karácsony Sándor Községi Házban asztalok és székek cseréje, evőeszköz, tányér beszerzése, konténer beszerzése raktározás céljából,
- Könyvtár helyiségeinek klimatizálása
- Földszinti előtér fogadóképessé tétele
- Karacs Zsigmond helytörténeti hagyatékának elhelyezésének megoldása
- Könyvtár új intézményi honlap készítése
- ArtSteps Virtuális Galéria építése a Karácsony Sándor Állandó Emlékkiállítás bővítése és elérhetőségének kiterjesztése céljából

Sport és egészséges életmód

A településen működő Községi Sportegyesület három sportágban (labdarúgás, karate és asztali tenisz) biztosít sportolási lehetőséget gyermekeknek és felnőtteknek egyaránt. Az egyesületi sporton kívül szezonálisan vagy rendszeresen kiscsoportos mozgási lehetőség is biztosított, úgymint: társastánc, időseknek szóló torna, cross – fitness, jóga, alakformáló torna, zumba, nyáron úszási lehetőség, időnként vízitorna a strandon stb.

A Földesi Horgász Egyesület az általa üzemeltetett horgásztaván biztosít lehetőséget a horgászás szerelmeseinek.

Sportolásra alkalmas a Karácsony Sándor Általános Iskola és Alapfokú Művészeti Iskola tornaterme, iskola táncterme, az egyesület által fenntartott focipálya, és szabadidőközpont futópályája, strandfoci pályája.

Sport és egészséges életmóddal kapcsolatos fejlesztési elképzelések:

- A tornaterem iránti igény meghaladja a terem kapacitását, ezért hosszú távon a település lakosságát kiszolgáló sportcsarnok építése válik szükségessé
- Szabadidőközpont tenispályája, futópálya, strandfoci pálya felújítása
- Egészséges életmóddal kapcsolatos ismeretterjesztő előadások
- Települési szintű sportprogramok szervezése,
- Új, műfüves pálya létrehozása a sportpálya

ÖSSZEFOGLALÓ

A gazdasági program célja, hogy meghatározza Földes település fejlesztési irányait a következő öt évre, figyelembe véve a helyi adottságokat, a gazdasági lehetőségeket és a közösség igényeit. Az önkormányzat célja, hogy a rendelkezésre álló forrásokat hatékonyan használja fel, és olyan beruházásokat valósítson meg, amelyek hosszú távon is hozzájárulnak a település fejlődéséhez és fenntarthatóságához.

A fejlesztések alapját a gazdasági stabilitás biztosítása jelenti, amelynek érdekében az önkormányzat kiemelt figyelmet fordít a bevételek és kiadások egyensúlyának fenntartására. Ennek kulcseleme a helyi adóbevételek optimalizálása, valamint a hazai és európai uniós pályázati források maximális kihasználása. A fejlesztési lehetőségek nagymértékben függenek a sikeres pályázati stratégiától, ezért az önkormányzat célja, hogy aktívan részt vegyen a különböző támogatási programokban.

A következő öt évben a fő fejlesztési területek a következők:

- **Gazdaságfejlesztés és munkahelyteremtés:** Az önkormányzat törekszik a helyi vállalkozások támogatására, ipari fejlesztési lehetőségek felkutatására és a foglalkoztatási lehetőségek bővítésére.
- **Gyógyvizre alapozott turizmus fejlesztése:** A helyi strandfürdő és szabadidőközpont fejlesztése révén a település vonzerejének növelése, új turisztikai programok bevezetése.
- **Önkormányzati ingatlanok energetikai korszerűsítése:** Az épületek energiahatékonyságának javítása a fenntartható működés érdekében.
- **Közfoglalkoztatások színvonalának fejlesztése:** Az egészségügyi, oktatási és szociális ellátások korszerűsítése, a közlekedési infrastruktúra és közvilágítás fejlesztése.

A fejlesztési program sikeres végrehajtásához az önkormányzat számára elengedhetetlen a pénzügyi stabilitás fenntartása, amely magában foglalja a külső források bevonását és a költséghatékonyság biztosítását. Ennek érdekében törekedni kell a beruházások hosszú távú fenntarthatóságára, valamint az olyan fejlesztések előtérbe helyezésére, amelyek valódi közösségi hasznot eredményeznek.

Földes, 2025. március 27.

Jeneiné dr. Egri Izabella
polgármester

Földes Nagyközség Önkormányzatának tulajdonában lévő közutak adatairól

	Utca neve	Helyrajzi szám	Terület (m ²)	Hossz (m)	Burkolat fajtája	Szélessége (m)	Burkolat hossza (m)	Utak típusa	Ingatlanok száma (2023)
1	Ady Endre	1260	1974	176	földút	4,00	0	belterületi lakóút	37
		1273/1 (állami tul.)			aszfalt burk.				
		1274 (állami tul.)			aszfalt burk.				
2	Arany János	966	12520	900	aszfalt burk.	4,00	900	belterületi lakóút	80
3	Bacsó Béla	240	5841	420	földút	4,00		belterületi lakóút	30
4	Bartók Béla	1391	5480	539	földút	4,00		belterületi lakóút	35
		1407	1072						
5	Báthori	344	2437	210	aszfalt burk.	3,00	210	belterületi lakóút	15
6	Béke	59	7555	472	aszfalt burk.	4,00	472	belterületi lakóút	43
7	Bem	1324	2444	172	aszfalt burk.	4,00	172	belterületi lakóút	8
8	Bocskai	1197	1550	480	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	17
		1199	347						
9	Csillag	1584	3771	306	aszfalt burk.	3,00	306	belterületi lakóút	17
10	Csokonai	1658	1324	664	aszfalt burk.	4,00	664	belterületi lakóút	30
		1717	773						
		1729	3817						
		1769	1455						
11	Dankó Pista	1046	7321	496	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	28
12	Deák Ferenc	205	12745	906	aszfalt burk.	4,00	906	belterületi lakóút	70
		220	950						

13	Debreceni								73
14	Dobó	182	1706	256	földút	4,00		belterületi lakóút	11
15	Dózsa György	1747	15088	1030	aszfalt burk	4,50	1030	belterületi gyűjtőút	72
16	Eötvös	621	9745	900	aszfalt burk.	3,00	900	belterületi lakóút	57
17	Északisor	15	32798	1488	aszfalt burk.	4,00	709	belterületi lakóút	33
18	Fő	1220	904	110	aszfalt burk.	5,00-6,00		belterületi lakóút	112
		1471/2	20306	1000			1000		
		1471/3 (állami tul.)							
19	Fűzfa	708	8270	460	földút	4,00		belterületi lakóút	17
20	Hajnal	767	2410	122	földút	4,00		belterületi lakóút	5
21	Haladás	1136	10648	826	földút	4,00		belterületi lakóút	67
22	Honvéd	101	274	602	aszfalt burk.	4,00	602	belterületi lakóút	44
		268	6402						
23	Hunyadi	281	6998	526	aszfalt burk.	3,00	266	belterületi lakóút	28
24	Jókai	1539	617	350	aszfalt burk.	4,00	260	belterületi lakóút	21
		1528zug			útalap		90		
25	József Attila	573	7795	440	aszfalt burk.	3,00	440	belterületi lakóút	39
26	Kalapács	1304	4186	276	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	7

27	Karácsony Sándor tér								7
28	Kazinczy	383	4645	445	földút	4,00		belterületi lakóút	24
29	Kállai	466	13502	784	aszfalt burk.	4,00	784	belterületi lakóút	68
30	Keletifény	894	14512	540	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	14
31	Kinizsi	423	9932	664	aszfalt burk.	3,00	664	belterületi lakóút	52
32	Kisfaludy	1276	1654	170	földút	4,00		belterületi lakóút	11
33	Kisköz	817	2406	215	aszfalt burk.	4,00	215	belterületi lakóút	14
34	Kiss Ernő	1114	2235	165	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	6
35	Kossuth Lajos	1548/3	584	113	aszfalt	4,50	803	belterületi lakóút	50
		1560	564						
		1631	8012	565	útalapos				
		1748	1675	125					
36	Kölcsey	501	1295	120	aszfalt burk.	3,00	120	belterületi lakóút	5
37	Magaspart	1470/1 (állami tul.)	210		aszfalt burk.	6,00	210	belterületi lakóút	19
38	Mező	723	1051	80	földút	3,00		belterületi lakóút	3
39	Mozi	1135	4527	288	aszfalt burk. (részben útalapos)	4,00	179	belterületi lakóút	10
40	Nagyköz	830	1891	186	aszfalt burk.	4,00	186	belterületi lakóút	10
41	Nap	1595	2751	176	aszfalt burk. (részben útalap)	3,00	125	belterületi lakóút	7
42	Nép	1349	4236	431	földút	4,00		belterületi lakóút	27
43		1317	3857	540		4,00		belterületi lakóút	17

	Nyugati- sor utca	1436	10178		földút (részben útalapos)				
44	Petőfi Sándor	859	12984	880	aszfalt burk.	4,00	880	belterületi lakóút	73
45	Piac	1017	2906	621	aszfalt burk.	4,00	621	belterületi lakóút	49
46	Posta	967	2612	241	aszfalt burk.	4,00	241	belterületi lakóút	12
		802/3							
47	Radnóti	770	4438	358	aszfalt burk.	3,00	115	belterületi lakóút	10
		771			93				
		763			útalap		150		
48	Rákóczi	86 zug	2331	268	földút	4,00	268	belterületi lakóút	92
		½							
		1676 zug		171	útalap		171		
49	Sarló	1721	3140	236	földút	4,00		belterületi lakóút	11
50	Somogyi Béla	1056	2054	348	földút	4,00		belterületi lakóút	9
		1112	1613						
51	Sport	1813	11862	934	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	37
52	Széchenyi	158	6777	394	aszfalt burk	4,00	394	belterületi lakóút	27
53	Táncsics	74	900	138	aszfalt burk	4,00	436	belterületi lakóút	29
		119	3432	298					
54	Új	1007	2702	280	aszfalt burk	3,50	280	belterületi lakóút	19
55	Újfalui	977	16969	791	aszfalt burk.	6,00	791	belterületi gyűjtőút	77
56	Vörösmart y	539	17569	512	földút	4,00		belterületi lakóút	12

57	Zoltai Lajos	1231/7 (magántul.)			aszfalt burk.	4,00	190	belterületi lakóút	13
58	Zrínyi	673	19858	1020	földút (részben útalapos)	4,00		belterületi lakóút	51
59	Ipari parkhoz vezető út	1817		1101	aszfalt burk.	5,50	1101	belterületi ipari út	-

Földes Nagyközség Önkormányzatának 2019-2024. között megvalósult beruházásai

2019. év					
Sors zám	Pályázat megnevezése	Igényelt támogatás (Ft)	Megítelt támogatás (Ft)	Sajátforrás (Ft)	Megvalósult
1.	TOP-3.2.2-15-HB1-2016-00009 – „Közüntézmények fűtéskorszerűsítés Földesen geotermális energia felhasználásával”	269.201.899,-	269.201.899,-		2019
2.	TOP-1.4.1-15-HB1-2016-00009 „Földesi óvoda fejlesztése, bölcsőde kialakítása a foglalkoztatás elősegítése és az életminőség javítása érdekében”	300.000.000,-	300.000.000,-		2019
	2019. évben összesen:		569.201.899,-		

2020. év					
Sors zám	Pályázat megnevezése	Igényelt támogatás (Ft)	Megítelt támogatás (Ft)	Sajátforrás (Ft)	Megvalósult
1.	VP6-19.2.1.-11-5-17 – Tájérték alapú turisztikai fejlesztés (faházak felújítása)	4.721.652,-	4.721.652,-	2.252.428,-	2020
2.	VP6-19.2.1.-11-3-17 – Községi terek fejlesztése (játszótér)	4.172.289,-	4.172.289,-	221.954,-	2020
3.	VP6-7.2.1-7.4.1.3-17 - Karácsony Sándor Általános és Alapfokú Művészeti Iskola konyhájának konyhatechnológiai és kapcsolódó elektromos-gépészeti-építészeti felújítása	19.370.006,-	19.370.006,-	2.961.660,-	2020
4.	BM Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések – Dózsa György u. I. ütem útfelújítás (2019)	15.000.000,-	15.000.000,-	2.647.059,-	2020
5.	MFP-HOR/2019 – „Fogorvosi rendelő felújítása Földesen”	5.522.250,-	5.522.250,-	380.000,-	2020
6.	MFP-BJA/2019 – „Földes, Karácsony Sándor tér körüli és Posta utcai járda hálózatának felújítása”	1.683.199,-	1.683.199,-	1.297.489,-	2020
7.	MFP-NHI/2019 – Községi Ház külső felújítása (Könyvtár)	14.933.952,-	14.933.952,-		2020
8.	MFP –ÖTU/2019 - Mozi utca, és Mozi-Piac utca csomópont útburkolat felújítási munkái	6.946.958,-	6.946.958,-		2020
9.	MFP-OUF/2019 – Óvoda udvar felújítás (Földes, Rákóczi u. 11.)	4.999.993,-	4.999.993,-	300.233,-	2020
10.	MFP-HPH/2019 – Földes Polgármesteri Hivatal felújítás (nyílászáró csere)	15.888.855,-	15.888.855,-	2.714.349,-	2020
11.	MFP-FFT/2019 – Temető fejlesztés (temető belső út felújítás: 293 m)	4.200.025,-	4.200.025,-	1.688.105,-	2020
12.	MFP-BJA/2020 – „Földes belterületi járdák részleges felújítása 2020” (Északisor u.; Nagyköz u.; Petőfi u.; Keletifény u.; Dankó P. u., Haladás u.; Mozi u.; Karácsony S. tér; Táncsics u.: 642 m hosszban)	4.999.278,-	4.999.278,-	1.860.557,-	2020
13.	MFP-KKE/2020 – Közterület karbantartó eszközök (GEHL kompaktrakodógép)	14.999.970,-	14.999.970,-		2020

	2020. évben összesen:		117.438.427,-	16.323.834,-	
--	------------------------------	--	----------------------	---------------------	--

2021. év					
Sors szám	Pályázat megnevezése	Igényelt támogatás (Ft)	Megítélt támogatás (Ft)	Sajátforrás (Ft)	Megvalósult
1.	PM – 2020 - Önkormányzati étkeztetési fejlesztések támogatása – Konyhafelújítás Kállai u. Óvoda	10.000.000,-	10.000.000,-	1.332.388,-	2021
2.	BM – 2020 - Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések – Piac u. felújítás	20.000.000,-	20.000.000,-	3.529.412,-	2021
3.	MFP-OJF/2020 – Óvodai játszóudvar fejlesztés (Földes, Rákóczi u. 11.)	4.498.227,-	4.498.227,-	463.783,-	2021
4.	BM – 2021 - Önkormányzati feladatellátást szolgáló fejlesztések – Dózsa Gy. u. II. ütem- útfelújítás	20.000.000,-	20.000.000,-	6.666.667,-	2021
5	MFP-BJA/2021 – Önkormányzati járdafelújítás (Északisor u.; Bartók B. u., Sport u.: 529 m hosszban)	2.964.754,-	2.964.754,-	1.219.355,-	2021
6	MFP-UHK/2021 – Út, híd, felújítás – Kossuth u. felújítás	20.261.288,-	20.261.288,-		2021
	2021. évben összesen:		77.724.269,-	13.211.605,-	

2022.év					
Sors zám	Pályázat megnevezése	Igényelt támogatás (Ft)	Megítelt támogatás (Ft)	Sajátforrás (Ft)	Megvalósult
1.	BM – 2020 - Gazdaságélénkítő program – „Asztalos-üzem fejlesztése Földesen”	122.543.168,-	122.543.168,-		2022
2.	MFP-ÖTIK/2021 – Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése – Karácsony Sándor Általános és Alapfokú Művészeti Iskola – új gázkazánok beépítése	24.999.998,-	24.999.998,-	346.093,-	2022
3.	MFP-ÖTIK/2021 - Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése – Fogorvosi szolgálati lakás felújítása	11.756.983,-	11.756.983,-		2022
4.	MFP-ÖTIF/2021 – Önkormányzati temetők infrastrukturális fejlesztése – Új urnafal kialakítása	5.000.000,-	5.000.000,-	182.500,-	2022
5.	MFP-ÖTIK/2022 - Önkormányzati tulajdonban lévő ingatlanok fejlesztése – Mozi u. 3. sz. alatti épület felújítás	25.914.499,-	25.914.499,-		2022
6.	MFP-ÖTIF/2022 - Önkormányzati temetők infrastrukturális fejlesztése – temető belső utak felújítása (314m hosszban)	5.999.946,-	5.999.946,-	550.744,-	2022
7.	MFP-UHK/2022 - Út, híd, felújítás – Deák F. u. felújítás, szélesítés (főtér-egészség ház között)	16.990.382,-	16.990.382,-	614.000,-	2022
	2022 évben összesen:		213.204.976,-	1.693.337,-	

2023-2024 év.					
Sors szám	Pályázat megnevezése	Igényelt támogatás (Ft)	Megítelt támogatás (Ft)	Sajátforrás (Ft)	Megvalósult
1.	TOP_PLUSZ-1.2.3-21-HB1-2022-00005 – Belterületi közutak fejlesztése (Táncsics-Béke-Honvéd-Széchenyi-Északisor u. felújítás – MARADVÁNY: Csokonai-Új u. felújítása- 2. Maradvány: Hunyadi u. csatlakozó 116 m-es szakasza)	216.526.273,-	216.526.273,-		5 utca: 2023 2 utca: 2024 Hunyadi 2025.
2.	TOP_PLUSZ-2.1.1-21-HB1-2022-00004 – Önkormányzati épületek energetikai korszerűsítése (Kállai u. Óvoda épületek és a Polgármesteri Hivatal épületének hőszigetelése, homlokzati nyílászárók cseréje, fűtés- és világítás korszerűsítése, napelemrendszerek telepítése)	127.158.158,-	127.158.158,-	48.511.937,-	Kállai u. Óvoda: 2023 Polgármesteri Hivatal: 2024
3.	TOP_PLUSZ-1.2.1-21-HB1-2022-00053 – Élhető települések – „Komplex településfejlesztés Földesen” (Főtér: zöldfelületek felújítása, öntözőrendszer telepítése, térburkolatok cseréje, kamera és wi-fi hálózat bővítése – Belvíz: Kállai, Kölcsey, Radnóti, Petőfi, Arany, Eötvös, Debreceni, Nagyköz utcákon és az S-2-befogadó csatorna)	290.369.873,-	290.369.873,-		Kivitelezés 2024-ben kezdődött jelenleg is folyamatban
	ILJ/451-1/2024 – „Tisztítsuk meg az országot II.” – hulladékfelszámolás – Deák F. u. végén lévő nádas megtisztítása az illegálisan lerakott vegyes törmeléktől	3.537.763,-	3.537.763,-		2024
2023-2024. évben összesen:			637.592.067,-	48.511.937,-	

2019-2024 között megítelt támogatás összesen: 1.615.161.638, Ft, saját forrás: 79.740.713,- Ft

FÖLDES NAGYKÖZSÉG ÖNKORMÁNYZATÁNAK KIEMELT FEJLESZTÉSI CÉLJAI

Területek	Fejlesztés megnevezése
1. GAZDASÁGFEJLESZTÉS, MUNKAHELYTEREMTÉS	Településrendezési eszközök felülvizsgálata, - Új településfejlesztési terv elkészítése, - Új ipari, gazdasági területek kijelölése
2. GYÓGYVÍZRE ALAPOZOTT TURIZMUS FEJLESZTÉS	Szabadidőközpont: - Új apartmanházak létesítése, - Meglévő faházak felújítása - Sportpályák felújítása - Fedett szín tetőhéjazat cseréje, villamossági felújítása - Kemping fejlesztése: a meglévő vizesblokk mellé mosó- és főzőhelyiség kialakítása Strandfürdő: - közepső medence felújítása, korszerűsítése - melegvizes ülőmedence forgatott medencévé átalakítása, - önálló áramvételi hely kialakítása - kiszolgáló épület bővítése, korszerűsítése, szolgáltatások bővítése
3. ÖNKORMÁNYZATI INGATLANOK ENERGETIKAI KORSZERŰSÍTÉSE	- Földes, Karácsony S. tér 1. szám alatti épület - Földesi Karácsony Sándor Általános Iskola és AMI - Piac épülete és területe - Deák F. u. 13. Egészség ház - Rákóczi u. 5. szám alatti épület - Geotermális fűtési rendszer kialakítása, bővítése: Rákóczi utcai óvoda új épülete és az utcafronti épület, Rákóczi utcai általános iskola épülete, Könyvtár, Egészség ház épülete. - Helyi buszváró épület - Honvéd u. 2. sz. alatti szolgálati lakás és családsegítő szolgálat épülete - Bem utcai Miklós fogadó épülete - Önkormányzati lakások Honvéd 1/a., Rákóczi u. 4., Haladás u. 2.,
4. KÖZSZOLGÁLTATÁSOK FEJLESZTÉSE	Helyi közúthálózat fejlesztése:

	- Aszfalt burkolattal: Keletifény, Haladás, Zrínyi, Fűzfa, Vörösmarty, Északi sor, Bartók Béla, Dobó utca, Sport utca - Szórt alappal: Nép utca, Bocskai utca, Kisfaludy, Somogyi B. <u>Járdaépítés és felújítás :</u> Karácsony Sándor téren a templom mellett, Zrínyi, Sport, Haladás, Dankó Pista, Piac, Somogyi Béla, Új Széchenyi, Dobó, Eötvös, Báthory, Kinizsi, Kállai, Kazinczy, Kalapács, Kisfaludy utcákon <u>Kerékpár út létesítése:</u> a település táblától a földesi Horgásztóhoz vezető útvonalon. <u>Gépjárművek parkolásának biztosítása</u> a piac épülete előtt a Karácsony S. téren, Kállay utca elején, a Posta utcai buszváró mellett Közpark és zöldfelület: A Polgármesteri Hivatal előkertje, és az udvar zöldfelületének felújítása - Parkokban lévő útcabútorok felújítása, cseréje - A templom parkban a közlekedési felületek felújítása, pótlás - Településfásítási Program: sorfa telepítés, pótlás a parkokban Köztisztaság és környezetvédelem - a 14. hrsz. alatti sósvíztározó kotrása, bővítése - illegális szemétkerakó helyek felszámolása Köztemető: - Fásítás - Kamera rendszer Közvilágítás fejlesztése: lámpatestek pótlása Vízrendezés és csapadékvíz elvezetés - befogadóknál szükséges műtárgyak felújítása,
--	--

	- S2-es átemelő szivattyú elektromos betáplálásának kiépítése Közigazgatás - Polgármesteri Hivatal villamos hálózatának korszerűsítése, - informatikai eszközök folyamatos cseréje, - Irodák, tanácskozóterem klimatizálása, Óvodai ellátás - a székhely óvoda parkolójának kialakítása a Rákóczi u. 13. szám alatti telken Bölcsőde - további egy bölcsőde csoport kialakítása Egészségügy - a diabetológia szakrendelés Szociális ellátás - középtávon: bentlakásos idősotthon létesítése Közművelődés, könyvtár - Kállay tájház tetőszerkezetének felújítása, homlokzat felújítás - Karácsony Sándor Községi Házban eszközök beszerzése, - Könyvtár helyiségeinek klimatizálása - Földszinti előtér fogadóképessé tétele - Karacs Zsigmond helytörténeti hagyatékának elhelyezésének megoldása - Könyvtár új intézményi honlap készítése Sport és egészséges életmód - Sportcsarnok létesítése
--	--